

Луиджи Пирандело

КЛОПКА

Нино Мартолио и Луиджи Пирандело

ВЕЗНИ

Луиджи Пирандело

КЛОПКА

Нино Мартолио и Луиджи Пирандело

ВЕЗНИ

Всички права запазени.

Авторските права върху текста на тази книга
принадлежат изцяло на преводача.

© Превод от сицилиански Даниела Илиева

© Оформител Ивайло Найчев

ISBN 978-619-90994-1-4

Луиджи Пирандело

КЛОПКА

епилог в едно действие

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

Андреа Фаббри

Госпожа Джулия

Адвокат Антонио Серра

Анна, прислужница

ПРОВИНЦИАЛНО ГРАДЧЕ
В НАШИ ДНИ

Стая в дома на семейство Фаббри. Централна врата в дъното.

Странична врата вляво. Два странични прозореца вдясно.

Малко след като завесата се е вдигнала, Джулия, застанала до прозореца, който е по-близо до дъното на сцената, с гръб към публиката, загледана навън, прави жест на почуда и се отдръпва; оставя върху малката масичка плетивото си на една кука, което държи в ръка, и отива да затвори вратата вляво, след което изчаква пред централната врата.

Влиза Антонио Серра.

ДЖУЛИЯ (*прегръща го, нежно, с радост*) Вече пристигна?

АНТОНИО (*отдръпва се притеснено*) Недей, моля те!

ДЖУЛИЯ Сам ли си? Къде остави Андреа?

АНТОНИО (*потънал в мисли*) Върнах се по-рано: тази нощ.

ДЖУЛИЯ Защо?

АНТОНИО (*раздразнен от въпроса*) Намерих оправдание! Всъщност, самата истина. Трябваше да съм тук, за да уредя някои неща.

ДЖУЛИЯ Нищо не ми каза. Можеше да ме предупредиш.

АНТОНИО *(гледа я и не отговаря)*

ДЖУЛИЯ Какво се е случило?

АНТОНИО *(с тих, но развълнуван глас; почти с гняв)*

Какво ли? Страхувам се, че Андреа ни подозира.

ДЖУЛИЯ *(оставя неподвижна, с изражение на изненада, пълно с тревога)* Андреа ли? Как разбра? Да не би да си се издал?

АНТОНИО Не: а може би и двамата сме го направили!

ДЖУЛИЯ *(както по-горе)* Тука ли?

АНТОНИО Да. Докато слизаше надолу... Андреа слизаше пред мене, спомняш ли си? с куфара. Ти осветяваше с лампата от вратата. А аз, докато минавах... Господи, колко сме глупави понякога!

ДЖУЛИЯ *(както по-горе)* Видял ни е?

АНТОНИО Стори ми се, че се обърна, докато слизаше.

ДЖУЛИЯ Господи, Господи ..., и идваш да ми кажеш...

Просто така?

АНТОНИО Ти не си ли забелязала нещо?

ДЖУЛИЯ Аз, не, нищо! Но къде е Андреа? Къде е?

АНТОНИО Каж ми: аз вече слизах, когато той те повика, нали?

ДЖУЛИЯ Даже се сбогува! Значи се е обърнал назад от долния етаж, нали?

АНТОНИО Не, преди това, преди това.

ДЖУЛИЯ Но щом като ни е видял...

АНТОНИО Зърнал, по-скоро. За миг!

ДЖУЛИЯ И те е оставил да се върнеш преди него? Възможно ли е? Напълно ли си сигурен, че не е тръгнал?

АНТОНИО Абсолютно, за това съм абсолютно сигурен. Преди единайсет няма друга кола от града.

Поглежда часовника

Вече трябва да е пристигнал. А между другото при тази

несигурност... надвесени сякаш над пропаст... разбираш ли?

ДЖУЛИЯ Замълчи, замълчи, за бога! Спокойно. Разкажи ми всичко. Какво направи? Искам да знам всичко.

АНТОНИО Какво да ти кажа? В такова положение най-несъществените думи приличат на намек: всеки поглед, загатване; всеки тон в гласа е...

ДЖУЛИЯ Спокойствие... Спокойствие...

АНТОНИО Да, спокойствие, спокойствие, къде да го намериш...!

Кратка пауза. Поуспокоява се, и след това:

Ето тук, спомняш ли си? преди да тръгне, той и аз спорехме за проклетата работа, която предстои да се свърши в града. Той се горещеше...

ДЖУЛИЯ Да, и какво?

АНТОНИО Още щом излезе на улицата, Андреа престана да говори, вървеше с наведена глава; погледнах го, беше смутен със свъсени вежди... „Забелязал е!“ помислих си. Треперех. Но ненадейно, с обикновено, естествено изражение: Тъжно, нали? – ми казва – „да пътуваш вечер... вечерта да оставиш дома си...“

ДЖУЛИЯ Просто така?

АНТОНИО Да. Струваше му се, че е тъжно даже за онези, които остават. А след това, един израз... (обля ме студена пот!) „Да се сбогуваш на светлината на свещ, на някакво стълбище...“

ДЖУЛИЯ Ах, това... как го каза?

АНТОНИО Със същия тон: естествено, не знам... Правеше го нарочно! Говори ми за децата, които беше оставил в леглата, заспали; но не с онази непринудена любвеобвилност – а и за тебе.

ДЖУЛИЯ За мене?

АНТОНИО Да, но ме гледаше.

ДЖУЛИЯ Какво каза?

АНТОНИО Че ти обичаш много децата си.

ДЖУЛИЯ И нищо друго?

АНТОНИО Във влака поде разговор за спора, който трябваше да се разреши. Попита ме за адвокат Горри, дали го познавам. А, да, искаше да разбере между другото дали е женен (смееше се). Това, например, нямаше нищо общо с... О, аз бях този който...

ДЖУЛИЯ (*веднага*) Тихо!

АННА (*надниква от централната врата в дъното*) Извинете, госпожо. Не трябва ли да отида да взема децата?

ДЖУЛИЯ Да... но почакай още малко...

АННА Нали днес се връща господина? Колите тръгнаха за гарата.

АНТОНИО (*гледа часовника*) Вече е единайсет часа, всеки момент...

ДЖУЛИЯ А, така ли? Вече...?

Към Анна

Почакай още малко... Аз ще ти кажа кога.

АННА (*докато излиза*) Да, госпожо. Тъкмо да свърша със сервирането.

Излиза

АНТОНИО Ще бъде тук след малко.

ДЖУЛИЯ И нищо не можеш да ми кажеш... не можа да се увериш в нищо...

АНТОНИО Да! Успява добре да се прикрива, ако наистина подозира нещо.

ДЖУЛИЯ Той ли? Той, да е толкова неумолим?

АНТОНИО И то как! Или моето недоверие ме е направило дотолкова неразсъдлив? Възможно ли е? На няколко пъти, забележи, зад неговите думи ми се стори, че прозирам нещо. След секунда си казвах, докато си давах кураж: „Това е от страх!“ Изучавах го, дебнех всеки момент: как ме гледа, как ми говори... Знаеш, няма навика да говори много...но през тези три дни, сякаш беше разбрал! Често обаче се затваряше

задълго в напрегнато мълчание, но винаги излизаше от него, подхващайки разговор за работата си... „Дали беше замислен за това?“, се питах тогава, „или за нещо съвсем друго?“

„Може би сега говори, за да разсее подозренията ми...“ Един път ми се стори, че не пожела да ми стисне ръката... Забележи, той видя, че му протягам ръка! Престори се на разсеян; беше наистина малко странен в деня на отпътуването ни. След като направихме няколко крачки, се обърна към мен. „Разкажал се е“, веднага си помислих. И наистина каза: „О, извинявай... Пропуснах да те поздравя... Все едно!“ Говори ми за тебе, за къщата, но без никакъв конкретен повод; така просто... Струваше ми се все пак, че избягва да ме гледа в лицето. Често повтаряше едно изречение три четири пъти, без да има защо...сякаш мислеше за друго... И докато говореше за съвсем различни неща, изведнъж намираще начин рязко да започне да говори за тебе или за децата, като ми задаваше някой въпрос – нарочно ли? – кой знае! – надяваше се да ме изненада ли? – смееше се; но с някаква лоша закачливост в очите...

ДЖУЛИЯ А ти?

АНТОНИО А, аз бях винаги нащрек.

ДЖУЛИЯ Може да е забелязал твоята недоверчивост!

АНТОНИО Щом вече е имал подозрения!

ДЖУЛИЯ Значи е затвърдил съмнението си. А друго, няма ли нещо друго?

АНТОНИО Да... Първата нощ, в хотела (поиска да вземе само една стая с две легла), бяхме си легнали от доста време, забеляза, че не спя, по-точно...не забеляза: беше тъмно! Предположи. И виж; да не повярваш, аз и не помръдвах, там, през нощта... в същата стая с него, и с подозрението, че той знае... представи си! Стисках очи в тъмното, в очакване... кой знае защо! Може би, за да се отбранявам... По едно време, в тишината, чух как прошепва точно тези думи: „Ти не спиш“.

ДЖУЛИЯ А ти?

АНТОНИО Нищо. Не отговорих. Престорих се, че спя. След малко, повтори: „Ти не спиш“. И аз тогава се обадох: „Каза ли нещо?“ го попитах. А той: „Да, исках да разбера дали спиш“. Но не питаше с думите: „Ти не спиш“, шепнеше изречението с убеждението, че не спя, че не беше възможно да спя, разбираш ли? Или поне така ми се е сторило.

ДЖУЛИЯ И друго нищо ли?

АНТОНИО Нищо. Не мигнах две ноци.

ДЖУЛИЯ И после с теб, все същият, така ли?

АНТОНИО Да. Същият.

ДЖУЛИЯ Всички тези преструвки... точно той! Ако ни беше видял...

АНТОНИО И все пак се обърна докато слизаше...

ДЖУЛИЯ Но може нищо да не е забелязал! Не е ли възможно?

АНТОНИО Дори да имаше съмнение...

ДЖУЛИЯ Дори да имаше съмнение, ти не го познаваш! Да се владее така, да не се издаде с нищо. Какво знаеш ти? Нищо! Да допуснем, че ни е видял, докато минавайки, ти се наведе към мене... Ако у него се беше породило и най-малкото подозрение... че си ме целунал... щеше да се качи обратно... о, да!... помисли какво щяхме да изпитаме! Не, разбери, не: не е възможно! Страхувал си се, нищо друго! Андреа няма повод да ни подозира. С мен винаги си се държал непринудено пред него.

АНТОНИО Да, но подозрението може да се породи всеки момент. Значи, нали разбираш? хиляди други случки, едва доловени, на които въобще не се е обръщало внимание, внезапно добиват друг характер, всяко неопределено загатване се превръща в доказателство, а съмнението в увереност: ето това ме тревожи.

ДЖУЛИЯ Трябва да бъдем внимателни...

АНТОНИО Сега ли? Винаги съм ти го казвал!

ДЖУЛИЯ Натякваш ли ми нещо?

АНТОНИО Нищо не натяквам. Не ти ли го казвах хиляди пъти? Внимавай... а ти...

ДЖУЛИЯ Да...да...

АНТОНИО Не знам що за слабост е това, да се разкрие човек така... за нищо... за някаква глупава непредпазливост... както преди три вечери... Ти беше...

ДЖУЛИЯ Все аз, да...

АНТОНИО Ако не беше заради тебе...

ДЖУЛИЯ Да...заради страха.

АНТОНИО Да не мислиш, че е време да се шегуваме, ти и аз? Най-вече ти!

Пауза. Разхожда се из стаята, след това спира:

Страх! Вярваш ли, че не мисля и за тебе? Страх... Ако така смяташ...

Пауза. Отново започва да се разхожда.

Бяхме много лековерни, това е! И сега всички наши неблагоприятни постъпки, всички наши безумия са ми пред очите, и се питам, как така не е забелязал нищо досега! Възможно ли е? да се обичаме тук... пред него, може да се каже... възползвайки се от всичко, от най-незначителната възможност... дори когато излизаше за малко; но и в негово присъствие, тук, с жестове, с очи... Безумци!

ДЖУЛИЯ (*след дълга пауза*) Сега ме обвиняваш? Естествено. Излъгах един човек, който ми се доверяваше повече отколкото на себе си... Да, вината е моя, наистина, най-вече моя...

АНТОНИО (*гледа я като спира, след това отново започва да се разхожда и казва рязко*) Не исках да кажа това.

ДЖУЛИЯ Да, да, но аз знам, че е така! И виж, можеш да прибавиш и това, че с него избягах от къщи, и аз го подтиквах, всъщност, да избягаме, аз, защото го обичах, а след това му изневерих с тебе! И сега заслужено ме обвиняваш, абсолютно заслужено!

Приближава се към него трескаво:

Но аз, чуй ме, избягах се него, защото го обичах, а не за да намеря цялото това спокойствие... целия комфорт в един нов дом. Имах си свой; затова не бих тръгнала с него... Обаче той, ясно е, трябваше да намери оправдание пред останалите заради извършеното безразсъдство, той: един сериозен мъж, улегнал... е, да! Безумието беше сторено, сега трябваше да се вземат мерки! Грешката трябваше да се изправи и то веднага! Как? като се отдаде напълно на работата, като ми създаде отново богат дом, потънал в лукс... И така, започна да работи като луд; не мислеше за нищо освен за това да работи, непрестанно, без да иска от мене нещо друго освен похвала за неговото трудолюбие, за неговата честност... а също и моята признателност! Да, защото можеше да свърша и по-зле. Беше почтен мъж, той, щеше да ме направи отново богата, той, както преди, повече от преди... Мене, мене, която всяка вечер го чаках с нетърпение, щастлива, че се връща. А се връщаше вкъщи капнал, смазан от умора, доволен от деня си изпълнен с труд, вече обзет от мисли за утрешните усилия... И така, накрая и аз се уморих да карам този мъж да ме обича насила, да отговаря по задължение на любовта ми... Уважението, доверието, приятелството на съпруга, понякога приличат на оскърбление в определени моменти... И се възползва, ти който сега ми натякваш за любовта и за изневярата, сега когато опасността се появи и те е страх, виждам, страх те е! Но ти какво губиш? Нищо! Докато аз...

Покрива лицето си с ръце.

АНТОНИО (*след кратка пауза*) Съветваш ме да запазя спокойствие... Но ако се страхувам... – то е за тебе... за децата ти.

ДЖУЛИЯ (*с достойнство, готова да откликне, се провиква*) Не, не ги споменавай!

След това, избухвайки в сълзи:

Бедните, невинни създания!

АНТОНИО Сега пък се разплака, тръгвам си...

ДЖУЛИЯ Е, сега да! сега няма какво повече да правиш тук.

АНТОНИО *(веднага, сурово)* Несправедлива си! Обичах те, както и ти ме обичаше – знаеш го! – Съветвах те да внимаваш... Нещо лошо ли направих? По-скоро за тебе отколкото за мене. Да, защото аз, евентуално, не бих загубил нищо – ти го каза.

Кратка пауза, след това, наблягайки на думите:

Никога не съм те обвинявал, нито съм ти натяквал нещо: нямам право...

Прокарва ръка над очите, след което, променяйки тона и държанието си:

Хайде, хайде...свързми се...Андреа сигурно не знае нищо... ти така си мислиш... така би трябвало да бъде...Сега и на мене ми се струва немислимо да се е въздържал до такава степен. Нищо не е забелязал... Така е... Хайде, хайде... нищо не е свършено... Ние ще бъдем...

ДЖУЛИЯ Не, не, не е възможно! Как може да искаш повече... Не, по-добре, по-добре е да се свършва.

АНТОНИО Както желаш.

ДЖУЛИЯ Ето я твоята любов.

АНТОНИО Искаш да ме подлудиш ли?

ДЖУЛИЯ Не, по-добре наистина да се свърши, дотук беше; каквото и да стане. Между нас всичко е свършено. Слушай, ще бъде дори по-добре ако той узнае всичко.

АНТОНИО Да не си полудяла?

ДЖУЛИЯ По-добре, по-добре, да! Какъв е този мой живот вече? Можеш ли да си представиш? Аз нямам право повече да обичам никого! Дори и децата си! Ако се наведе да ги целуна, ми се струва, че сянката на моята вина опетнява невинните им чела! Не...не... Ще ме махне от пътя си ли? Аз бих го направила ако не го направи той.

АНТОНИО Сега вече не разсъждаваш трезво!

ДЖУЛИЯ Наистина ли? Винаги съм го казвала. Прекалено е...прекалено... Вече нищо не ми остава, вече нищо!

Прави усилия, за да може да се успокои:

Ах! Тръгвай, тръгвай: да не те намери тука.

АНТОНИО Да си тръгна ли? да те оставя? Нарочно дойдох... не е ли по-добре аз...

ДЖУЛИЯ Не, не бива да те намери тука. Върни се, но когато той се прибере. Така трябва. Върни се бързо, и спокойно, с безразличие, а не така... говори ми пред него, обръщай се често към мен. Аз ще ти отговарям.

АНТОНИО Да, да.

ДЖУЛИЯ Върни се скоро. И ако...

АНТОНИО Ако какво?

ДЖУЛИЯ Нищо! И без това...

АНТОНИО Какво?

ДЖУЛИЯ Нищо, нищо... Сега ти казвам сбогом.

АНТОНИО Джулия!

ДЖУЛИЯ Излез!

АНТОНИО До скоро!

АНТОНИО *излиза от централната врата.*

ДЖУЛИЯ *(Остава в средата на стаята, с поглед мрачно потънал в някаква мисъл; след това вдига глава с въздишка на печална умора и притиска силно ръце до лицето си; но не успява да прогони завладелите я размисления; тръгва малко нервно из стаята, спира пред едно огледало на стойка в дъното, близо до изхода; разсеяно гледа отражението си в огледалото и се отдалечава; след това сяда до масичката – вдясно, напред – и се навежда с глава обгърната от ръцете ѝ – остава за малко така, след това повдига чело и се замисля)* Защо не се е качил отново по стълбите? Само по една причина... щеше да ме намери там... зад прозореца.... загледана в....

Пауза

Ако не беше този страх... Много се страхува!

Поклаща глава, с изписано на лицето ѝ презрение и отвращение – още една пауза – тръгва отново из стаята, връща се до масичката, колебае си, накрая силно удря звънеца два пъти.

АННА (влиза от антрето) Звъняхте ли?

ДЖУЛИЯ (все още замислена) Да, всичко трябва да е готово, нали Анна.

АННА Всичко е готово, госпожо.

ДЖУЛИЯ (както по-горе след пауза) А масата?

АННА Сервирана.

ДЖУЛИЯ Стаята на господина?

АННА И тя е в ред... всичко...

ДЖУЛИЯ Слушай, отиди за децата.

АННА Веднага!

Понечва да тръгне.

ДЖУЛИЯ Анна!

АННА Ще наредите ли друго?

ДЖУЛИЯ (колебае се и след като се замисля за момент): Остави ги още малко. Ще отидеш, когато господарят се върне.

АННА По-добре. Смятайте, че вече е пристигнал. Даже ако искате ще сляза да чакам колата от гарата, да кача куфара...

ДЖУЛИЯ Не... чакай, чакай...

АННА Децата са толкова доволни, че днес се връща татко им. Обеща да им донесе подаръци: На Карлуччо – едно конче, ей толкова високо... Но и Нинетто го иска. Спореха тази сутрин на път към баба им. „Татко обича повече мене от тебе!“ казваше Карлуччо: „Да, мама пък е за мене!“ отговаряше Нинетто.

ДЖУЛИЯ Скъпият ми той!

АННА Едва срича думите!

ДЖУЛИЯ Върви да ги вземеш!

АННА (*заслушва се*) Чакайте... колата...

Показва се на прозореца

Файтонът се връща... да слеза ли на портата?

ДЖУЛИЯ Да...да...върви...

АННА (*излиза*)

ДЖУЛИЯ (*силно обезпокоена се разхожда из стаята, спира, надава ухо, тръгва към масичката, отхвърля почти механично плетката на една кука и казва*) Веднага ще разбера.

Наостря отново слух, след това започва трескаво работата си, но почти несъзнателно, внезапно спира, ослушва се.

АННА (*отвътре*) Ето го и господарят!

Влизайки с куфар в ръка, който ще сложи върху стола близо до централната врата.

Господарят!

ДЖУЛИЯ (*става, държейки плетката, като си налага да бъде безразлична и тръгва към вратата*)

АНДРЕА (*влиза*)

ДЖУЛИЯ (*подавайки му ръка*) Очаквах те.

Към Анна

Върви за децата.

АННА (*колебае се*) Господарят каза...

АНДРЕА При мама ли са? Остави ги. Първо искам да разопаковам куфара. Така ще си намерят подаръчетата.

ДЖУЛИЯ Както искаш.

АННА (*излиза*)

АНДРЕА Толкова съм уморен... Боли ме главата.

ДЖУЛИЯ Сигурно си държал отворени прозорците на колата?

АНДРЕА Не, бяха затворени. Но...шумът... не можах да мигна.

ДЖУЛИЯ Много хора ли бяхте?

АНДРЕА Да, много.

Джулия А пухената ми възглавничка?

АНДРЕА А, виж ти! Няма ли я? Трябва да съм я забравил във влака! Сигурно... Жалко! Какво да се прави? Това е... А ти, всичко наред ли беше? Децата?

ДЖУЛИЯ (*връща се към ръкоделието*) Всички сме добре.

АНДРЕА И...ме чакаше, така каза, нали? Сигурно Серра ти е казал.

ДЖУЛИЯ Да, мина отгук преди малко. Ти не ми писанито веднъж.

АНДРЕА Вярно, но за три дни... Серра се върна вчера привечер...

ДЖУЛИЯ Каза ми: ще мине да те види.

АНДРЕА А, ще мине? Добре... Добре е, че си пратила децата при мама. Тя много държи. Ти не си била при нея, нали?

ДЖУЛИЯ Не, знаеш, че ходя само с тебе.

АНДРЕА Да, но след толкова време...

ДЖУЛИЯ (*за да смени темата*) А твоите работи?

АНДРЕА Серра не ти ли разказа?

ДЖУЛИЯ Да, спомена ми... но стоя толкова малко, че...

АНДРЕА А, изглежда, че сделката тръгва добре...поне засега... Обаче нашият господин Антонио ме заряза... О,...нали разбираш! Адвокат Горри ми говори за него, просто го превъзнася! Да, да. Има талант, има талант този човек... Придвижи сделката по най-добрия начин... А, колкото до това, по най-добрия начин...

прекъсва изречението и започва отново с различен тон:

и ако всичко стане така както аз планирам, както би трябвало, в края на крайщата... познай какво си мисля? Речено сторено, ще ликвидирам тук всичко, да знаеш! Без да се замисля... хоп! и напред! Ах, не искам повече усложнения, никаква работа повече! Стягам багажа и право в града! Какво ще кажеш? Ще отидем да живеем в града. Какво ще кажеш?

ДЖУЛИЯ В града ли?

АНДРЕА А, виж ти! не ѝ харесва...

ДЖУЛИЯ Не.

АНДРЕА Ах! В града, в града! И аз искам малко да поживея като благосъстоятелен мъж, сега! Да се порадвам на живота!

ДЖУЛИЯ Как взе това решение?

АНДРЕА Още не е решение... Ако ми потръгне... Но чуй ме, ох! тук няма да остана със сигурност. Ах, омръзна ми! След всичко, което ми причиниха! Но и за тебе също....

ДЖУЛИЯ А, за мене, знаеш, аз навсякъде....

АНДРЕА Е, хайде сега! Може би някакво развлечение, което провинцията не може да ти предложи... И ти имаш нужда. Ако не друго, въздухът на града... цялата му глъч. Освен това тука е майка ми, а ти с нея...

ДЖУЛИЯ Надявам се не е това, заради което искаш да тръгнеш.

АНДРЕА Не, не казвам, че е заради това.

ДЖУЛИЯ Знаеш добре, че самата тя, майка ти не изпитва към мен...

АНДРЕА Знам, знам, това също е някаква причина. Но има други.

Кратка пауза.

Знаеш ли, в града два пъти срещнах двамата ти братя, и двата пъти...

ДЖУЛИЯ Какво направиха?

АНДРЕА На мене ли? Нищо! Какво според тебе трябва да ми направят?

Не ми стига че... ами отгоре на всичко... Нищо. Но, както обикновено, направиха се, че не ме познават... Е, така е!

Тананика си:

Няма какво! не могат да преглътнат! Каква надменност! Но сега има и неприязнь. Да, защото сега не съм вече голтакът от едно време, разбираш ли? Липсва им удовлетворе-

нието да те видят натъжена, разкаяна, че си напуснала дома им, за да дойдеш при мен... Не могат да го преглътнат! И аз, предсави си, отивам да живея в града, заради тях! Така ще се зарадват! Заради тях! И Серра би дошъл с удоволствие, като помисля... С какво се занимава тука?

ДЖУЛИЯ Със сделките си...

АНДРЕА Да. Големите сделки! Ще ги движи в града... Ами и без това кой остава; стадо добитък, след като ние си тръгнем! А, между другото: ще трябва да помислим сега как да го обезщетим. Услуги съм му правил доста, но това няма значение.

ДЖУЛИЯ Може би за него ще има значение.

АНДРЕА Дума да не става! Интересите са си интереси, услугите не влизат в сметката: приятелството купува ли се! Заслужава го, между другото. Да знаеш какви мотиви намери в подкрепа на моите искания: справедливи, ако не друго! Понякога тук отказват да ми признаят дори заслугата, че съм направил добро на селището... Но ако благодарността се... но стига толкова! Не казвам, че съм го направил заможно – с това мога да се гордея – но заслугата ми е, че съм го спасил от напаст, от малария... И това ли не е вярно?

ДЖУЛИЯ Не разбират.

АНДРЕА Е, да! Когато трябва да са благодарни някому, никога не разбират – Дадоха ми едно блато, знаеш какво беше, знаеш, когато пристигнахме, сигурно помниш... току що побегнали от града... Не раждаше друго освен незряла острица, и дори овцете не я искаха. Рискувам на това място цялото си състояние, тоест твоето, да го пресуша, да го наторя, да го облагородя; правя най-плодородното поле в цялата област, е добре! Приключва договърът за наем, и не само ми оспорват исканията върху приходите; но и честта, че съм възродил общината... „Вие се обогатихте!“ Мерси! Кой пое риска? Отгоре на всичко, представи си, оставаше и да обеднеем заради тях... Е, както и да е! При това парите бяха твои.

ДЖУЛИЯ Какви ги измисляш сега?

АНДРЕА Не, бяха твои. И ако съм забогатял, то е заради тебе.

ДЖУЛИЯ Аз не съм работила.

АНДРЕА Аз работих, така е, и то много упорито. Като минавах с влака, гледах наоколо – Започнаха всички да се възхищават на работата ми. А преди казваха, че съм луд. Блато! Да, но за вас. А за мене – Калифорния! Моята идея фикс още докато бях момче. Като помисли човек, по тия места хората умираха като мухи от малария. Тъкмо старият Мантеня, който беше с нас в колата, познаваш ли го?

Две дъщери загуби. Разказваше всичко това потънал в сълзи. Жена му също умря от малария.

ДЖУЛИЯ (*продължавайки с плетката*) Вече не живееше с него.

АНДРЕА Е, така е....! Да не мислиш, че трябваше да останат заедно след като...

Смее се.

Но той скърбеше за нея повече от дъщерите си. А ние, естествено, приемахме всичко на смях. – Сега вече е малко побъркан, горкият. В селото го вземат на подбив. Знаеш ли, че го биха?

ДЖУЛИЯ Сериозно?

АНДРЕА Е, да! Не сега... Любовникът на жена му го би. – Разказа ни самият той всичко, във влака, всичко от игла до конец, спокойно. – Можеш да си представиш как се заливахме от смях. – „Поставете се за малко на мое място!“ обясняваше той. След това се обърна към господин Спортини (и той беше до мене... онзи от митницата, нали знаеш?) „Ах, господин Франческо“, казваше, „Тук само вие може да ми съчувствате“ И гледай какво стана! За щастие с нас беше и едно момче, от тези, нали знаеш? Последна мода... шик... Не ме ли слушаш?

ДЖУЛИЯ Да, исках да те попитам...

АНДРЕА Да минем отгатык? Готово ли е? Сега ще отидем. Значи, слушай: този младеж взема думата: „Да ги изненадаш“, казва той, „Господи! Колко първобитно... Какъв смисъл има? Този господин тук си е изпросил боя. Все същото непредвидено пътуване...все същата сгрешена линия...нелепици на стари съпрузи, които искат да демонстрират как са загубили разписанието, а по-скоро са си изгубили ума... Липсва пси-хо-ло-ги-я! Ще поясня: имате подозрения и искате доказателство? А какъв смисъл има всичко? Като прибавим, че е комично. Да безпокоиш двама души, които се чувстват така щастливи заедно...“ Забавно, нали? – „Ако аз“, продължаваше „имах съпруга, да пази Господ! и я подозирах“ (изражението му сякаш иронизираше Мантеня) „бих си дал вид, че не забелязвам абсолютно нищо. Не бих търсил доказателства, не бих я притеснявал предварително. Бих направил само така – и тук е умението! – че тя, изцяло тя самата, да се превърне пред мен в едно живо доказателство, най-яркото, до съответния момент“. Интересното е че...

Отива по-близо до нея със стола

Чуй какво казваше. – „Щом този момент настъпи, бих се обърнал към жена ми, бих я помолил да седне, и след това, сякаш нищо не се е случило, така, в разговора, бих ѝ разказал внимателно една историйка за тези любови...интересни, но малко "фриволна", ясен ли съм? Така че всичко да се завърти около нейната вина, притискайки я във все по-тесни стегти, все по-тесни... докато, в определен момент

взема от кошчето за бродерия едно малко огледало и го слага пред съпругата си

тогава, поставя ѝ се под носа едно огледалце, отправяйки почтително въпроса: "Скъпа моя, защо побледняхте така?"

Започва да се смее малко странно.

Ха, ха, ха... прелестно!... "Разбирате, добре разбирате, че знам всичко..."

ДЖУЛИЯ (*отмества с ръка огледалцето с недоловима усмивка и става, като си придава безразличен вид*) Глупости!

АНДРЕА (*с необичаен глас*) Отегчих те, кажи ми дали е вярно? Не те интересува, нали?

ДЖУЛИЯ Какво може да ме интересува... съпругата на Мантеня?

Понечва да си тръгне.

АНДРЕА (*както по-горе*) И така, Серра...

ДЖУЛИЯ (*леко се обръща, много бледа, за да го погледне през рамо*)

АНДРЕА (*овладява се, сменяйки тона*) Да, ще му кажа: чуй ме, драги, с тебе, наистина не зная как да се държа... Без условности...приятели сме... така че, кажи ми, кажи ми какво трябва да ти дам и ще ти го дам. – Хе, хе, хе...как ти се струва?

ДЖУЛИЯ Направи както намериш за добре.

АНДРЕА Само че, знаеш ли?, страхувам се, че ако му кажа така...

ДЖУЛИЯ Ще откаже?

АНДРЕА (*като се надига с въздишка*) Ех, съвестта, скъпа моя, има странен свян! След като ми открадна честта, ще ми откаже парите.

ДЖУЛИЯ Какво говориш?

АНДРЕА (*леко се намръщва, но все така въздържайки се, почти през смях*) Не е ли истина?

ДЖУЛИЯ Да не си полудял?

АНДРЕА Не е ли вярно? Виж ти! Отрича.

ДЖУЛИЯ Да не си полудял?

АНДРЕА Аз ли съм полудял? Ах, не е ли вярно?

ДЖУЛИЯ Мислиш, че ще ме уплашиш ли? Как можа да го кажеш? Кой ти дава право да ме обиждаш така?

АНДРЕА (*улавя я за ръка*) Аз те обиждам? Ти трепериш цялата!

ДЖУЛИЯ Не е вярно! Какви доказателства...

АНДРЕА Доказателства! Право! Аз съм глупак, нали? луд, нали? А ти си невинна... ти си жертва. Ами нали видях: аз, аз, разбираш ли? Аз с тези две очи забелязах...

ДЖУЛИЯ Не е вярно! Ти си луд.

АНДРЕА А, така ли? Много съм глупав, нали? Видях, ти казвам, с тези две очи, и имаш смелостта да отричаш? Нямам срам! Нали се разтрепера от думите ми... като него... като него... там... три дни го измъчвах! накрая избяга... не издържа повече... Дойде да ти разкаже, нали? Оставих го да дойде преди мене! Защо не избяга с него? Отричай, отричай още ако можеш!

ДЖУЛИЯ Андреа... Андреа...

АНДРЕА Вече не отричаш, нали?

ДЖУЛИЯ Имай милост!

АНДРЕА Милост ли?

ДЖУЛИЯ Убий ме! направи с мене каквото искаш...

АНДРЕА (*сграбчва я, побеснял*) Това заслужаваш, безсрамнице! Това заслужаваш! Да, да... Не знам какво може да ме спре... Но не, виж,

оставя я

не желая да си изцапам ръцете... заради децата ми! Не желая да си ги изцапам! За тях не помисли, нали? Дори не и за тях! Мизерница! Мизерница!

Сграбчва я отново, изтиквайки я грубо към вратата:

Махай се, вън! Вън от дома ми! Вън! Веднага! Вън!

ДЖУЛИЯ (*отчаяно*) Къде да отида?

АНДРЕА И питаш мене? При любовника ти! Измени и на братята си, за да дойдеш с мене, за да избягаш с мене... с мене! Ако сега ти хлопнат вратата в лицето, добре ще направят... Върви при любовника си... Ще ти дам всичко, всичко... Ще отидеш с парите си! Да не мислиш, че искам да задържа парите ти? Ще ми изцапат ръцете, след всичко това! Ще започна отначало, заради децата ми! Махай се!

ДЖУЛИЯ Андреа, по-добре ме убий! Не ми говори така! Моля те да ми простиш, заради тях; обещавам ти, няма да дръзна повече дори да те погледна в лицето... Заради тях...

АНДРЕА Не.

ДЖУЛИЯ Остави ме вкъщи заради тях...

АНДРЕА Не!

ДЖУЛИЯ Ще ти бъда робиня!

АНДРЕА Не!

ДЖУЛИЯ Умолявам те...

АНДРЕА Не, не, не. Няма повече да ги видиш.

ДЖУЛИЯ Направи с мене каквото поискаш...

АНДРЕА Не!

ДЖУЛИЯ Но те са и мои!

АНДРЕА Сега ли помисли? Сега? Сега се замислила!

ДЖУЛИЯ Бях полудяла...

АНДРЕА И аз!

ДЖУЛИЯ Бях полудяла; за вината ми няма извинение, знам това! Не обвинявам никой друг освен себе си... Но беше момент на лудост, повярвай ми. Обичах те, да! Бях се почувствала пренебрегната от тебе... Не обвинявам никого, само себе си... Знам, знам...избягах с тебе... Но, нали те обичах?

АНДРЕА За да ми изневериш! Кажи, нали бях първият, който ти се изпречи на пътя: щеше да направиш същото с всеки.

ДЖУЛИЯ Не! Но аз не искам да се оправдавам...

АНДРЕА Върви си тогава!

ДЖУЛИЯ Чакай! Не зная вече какво да ти кажа... Виновна съм пред тебе, пред децата ми... да... да... така е... но щом за тебе не мога да направя повече нищо, остави ме поне да изкупя пред децата ми вината си към тях... Това не можеш да ми откажеш... Не можеш да ме изтръгнеш от тях...

АНДРЕА Ах, аз те изтръгвам, така ли? – Хайде де! Искаш да ме оплетеш с думи ли? Няма да ги видиш повече!

ДЖУЛИЯ Не! Не! Андреа! За последен път те моля, умолявам те, виж... ето....

Коленичи пред него.

АНДРЕА (*сурово*) Не! Казах ти не! Стига! Не искам повече да те чувам, не искам повече да те виждам. Децата са само мои и остават с мене... А ти, въл!

ДЖУЛИЯ Тогава, по-добреубий ме!

АНДРЕА (*повдигайки рамо с безразличие*) Убий се сама.

Приближава се до прозореца, за да погледне навън.

ДЖУЛИЯ (*остава така, сякаш е смазана от произнесената присъда; бавно свежда глава, очите и` се пълнят със сълзи, избухва в ридания*)

АНДРЕА (*обръща се за малко да я погледне, след това се обръща отново и гледа навън, неподвижно*)

ДЖУЛИЯ (*малко по малко спира да плаче, кратко мълчание, след това се изправя, силно пребледняла, и с гърди разкъсани от прииждащи вопли, се приближава към съпруга си*) Тогава слушай...

АНДРЕА (*обръща се отново да я погледне*)

ДЖУЛИЯ (*отново избухва в плач*)

АНДРЕА (*обръща ѝ гръб*) Театър!

ДЖУЛИЯ Не! Чуй ме. Щом не трябва да ги виждам... поне за последен път...сега... Умолявам те!

АНДРЕА Не, не, казах ти не!

ДЖУЛИЯ За последен път... колкото да ги целуна... да ги прегърна... и след това край!

АНДРЕА Не!

ДЖУЛИЯ Ах, колко си жесток! Е, добре... тогава... обещавай ми поне, че... когато идват... и после по-нататък никога... никога няма да им кажеш... нещо лошо за мене... обещавай ми! – Да не знаят нищо... И когато...

АНДРЕА (*с особен глас, обръщайки се към Джулия и подканяйки я с ръка*) Ела... ела... тук... тук...

ДЖУЛИЯ (*колебаеща се, ужасена*) Защо?

След което се оживява:

Ах! Те са!

АНДРЕА (*сграбчва я и я тласка напред, за да погледне навън*) Не, не...гледай... гледай... там... виждаш ли го?

ДЖУЛИЯ (*вкопчвайки се в него*) Андреа! Андреа! За бога!

АНДРЕА (*като я отблъсква към вратата вляво*) Върви при него! За кого се страхуваш?

ДЖУЛИЯ (*както по-горе*) Умолявам те, Андреа!

АНДРЕА (*както по-горе*) Там! Там! За него ли те е страх?

ДЖУЛИЯ (*както по-горе*) Той е подлец...

АНДРЕА (*както по-горе*) Чакай го там... той е като тебе!

ДЖУЛИЯ (*с гръб към вратата*) Не! Не!... Сбогом, Андреа!...Сбогом.

Целува го за миг по бузата и се втурва обратно, затваряйки вратата.

АНДРЕА (*остава смаян, объркан пред вратата, сложил ръце на лицето си. Междувременно влиза Антонио Серра, който виждайки Андреа в това състояние, застава обзет от колебание на прага. Отвътре се чува пистолетен изстрел*).

АНТОНИО (*надава вик*)

АНДРЕА (*извръщайки се рязко*) Ти я уби!

Завеса

НИНО МАРТОЛИО
И
ЛУИДЖИ ПИРАНДЕЛО
ВЕЗНИ

Драма в три действия

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

САРУ МАЦЦА, земемер	години 30
АННА, негова съпруга	25
ОРАЦИО ПАРДУ, експерт агроном	35
НИНФА, негова съпруга	28
ДОННА РАКЕЛА, леля на Анна	55

Малко градче в Сицилия – В наши дни

ПЪРВО ДЕЙСТВИЕ

Кухнята на семейство Парду – Антре в дъното, врата вляво и прозорец вдясно.

СЦЕНА I

Орациу, Нинфа, Сару и Анна

(Масата е все още подредена и четирите действащи лица привършват обяда си – Нинфа налива на Сару, който е с пламнало и замаяно лице, не толкова заради изпитото вино, колкото заради възбудата от разгореценото и дръзко увлечение по Нинфа, което сякаш го е омагьосало – Анна е като на тръни, по-скоро от страх за Орациу и от срам, заради безочливото държане на жената, отколкото от ревност към съпруга си – Орациу, който всъщност забелязва всичко – се преструва, че не разбира нищо – със саркастичната си усмивка, сякаш тласка и двамата да се zlepоставят още повече в очите на Анна, към която проявява почителност).

НИНФА Пийнете още малко!... Хайде, кумпар!...

АННА *(напрегнато)* – Не, за бога, не го карайте да пие повече!... Не виждате ли, че го хваща?

САРУ Да, така е, благодаря, куммари, стига... доста пих...

ОРАЦИУ Как доста!... Може ли така да обиждате куммари?

НИНФА (*безцеремонно*) Нищо, нищо, той като не иска, аз ще я изпия!... (*доближава чашата до устата си, с намерението да отвърне на куммари*).

ОРАЦИУ (*като спира ръката ѝ*) – Не!... Какво правиш?... Не я пий!... Дай я на твоя кумпари!... Скъпи кумпари, сега вече не може да откажете (*взема чашата от Нинфа и я подава на Сару. Веднага след това, налива вино в чашата на Анна*) На моята куммари – ако ми позволите – ще ѝ сипем още веднъж, още едно пръстче!...

САРУ Благодаря... (*ние насила*).

АННА (*почти едновременно*)... Благодаря... (*едва отпива от виното, и след като оставя чашата, става отривиста*) – Хайде да си тръгваме Саридду, тревожа се за малкия, чака ни въщи...

НИНФА Как така?... Хайде, седнете, куммари!... Какво говорите?... Вашите посещения са като на доктора, съвсем кратки...

АННА Но как, вече три часа откакто сме дошли!... Накарайте ни да останем за обяд.....

ОРАЦИУ И нямате търпение да си тръгнете!... Май и минутите сте броили, боже!... За нас... с жена ми, вижте... и за мен, времето заедно с вас, не го усещаме....Хайде, седнете още малко, направете ѝ това удоволствие!... Седнете, кумпари!....

АННА (*като забелязва, че Сару отново понечва да седне под подканящия поглед на Нинфа*) – Не, не, Сару, не сядай!... Куммаруцца... кумпари, повярвайте, оставих малкия сам... с леля Ракела... а и... (*към Сару, гледайки го настойчиво*) забрави ли, трябва да ти приготвя дрехите... Нали щеше да заминаваш утре?...

НИНФА (*тутакси*) – Заминавате?...

САРУ Да... Трябва да направя една веща оценка в Труина...

ОРАЦИУ А, да знам... Оценката на наследството Франку!.. Ти прие ли?... Аз не пожелах да отида... Много уморително...

САРУ Нямахме как... Намеси се нотариус Фирриту и не можах да откажа!

ОРАЦИУ Отидете на хлад в Троина!...

САРУ Да не мислите, че ще остана кой знае колко?... Смятайте, че утре тръгвам и вдруги ден съм ви на гости...

ОРАЦИУ Ако ме намерите!... И аз трябва да правя оценка на една цитрусова градина в Бианкавила... Седнете хайде, куммари!...

АННА Не, дума да не става, кумпари Орациу!... Каквото и да ми кажете, аз си тръгвам!....Пет часа без мляко, горкото!... Може ли така!... По това време, милото, вече плаче в ръцете на леля Ракела, а тя сигурно му е дала хляб със захар, за да го укроти!.... (*към мъжа си, както по-горе*) – Ти не се ли тревожиш, Сару?

НИНФА Куммари, искате ли да направите нещо като хората?... Вървете да вземете малкия и го доведете!...

ОРАЦИУ Да, да, куммари, браво Нинфа!... Аз ще ви придружа, хайде!...

АННА (*твърдо*) – Не, не, кумпари, недейте...

ОРАЦИУ Защо, нямам ли право на тази чест?...

АННА Честта е моя, разбира се!... Но не затова, кумпари, а защото няма да се върна!... След кърменето, малкият е уморен и заспива... а пък аз трябва да подреда много неща... трябва да му приготвя и кадифените дрехи...

САРУ (*на когото Нинфа е направила знаци да остане*) Е, добре поседни още малко...

АННА (*както по-горе*) Не, Сару, не може....ако искаш ти остани... аз си тръгвам.

САРУ Тогава идвам и аз.

ОРАЦИУ Не, вие останете, кумпари... понеже... мислех си, щом като трябва да тръгнете утре – простете – докладът за оценката в Тимминелло, нали трябваше да го представим още утре?... (към Нинфа) – Виж, вземи тези книжа оттам и му ги дай, а пък аз ще придружа куммари...

НИНФА (*тръгва наляво и веднага се връща като подава на Сару сгънатите на руло документи*).

ОРАЦИУ (към Сару) – Междувременно хвърлете един поглед, а като се върна ще подпишем и двамата.

САРУ А, добре тогава... Ти върви Анна, нека те придружи, а пък аз, след малко ще се прибера, разбра ли?

АННА (*след като се е помъчила да му прави знаци и да му отправя, ту строги, ту умолителни погледи, за да му попречи да остане, накрая примирено*) – Вече си дошъл и щом като ще имаш работа...!... Довиждане, куммари и благодаря!...

НИНФА Ах! Ама какво говорите!?... (*целува я по бузите, които Анна е обърнала към нея по принуда, студено, и без да отвърне на целувките*) – Благодаря на вас!... (към Сару) – Аз ви оставям, кумпари...оставям ви сам, за да не ви безпокоя... Понеже, ето трябва да четете (*придружава Анна до антрето*).

ОРАЦИУ Довиждане кумпари Сару... сега се връщам... Внимавайте за помпата... цялата работа е в разхода на въглища!... (*следва двете жени*).

СЦЕНА II

Сару сам, след това Нинфа

САРУ (*останал сам, прави нервни движения и изразява с очи и с целия израз на лицето си вътрешното терзание от страстта, която го обладава; след това се отърсва, с рязко движение, и се опитва да се съсредоточи като пре-*

глежда документите...но не успява... Чува шумоленето от роклята, усеща уханието след Нинфа, която се приближава, и без да се обръща, се протяга с почти котешки, конвулсивен порив).

НИНФА (влизайки, застава изпълнена със страст зад него, обгръща главата му с ръце, обръща я към себе си и полага устните си върху неговите, като го целува и хапе едновременно, със сладни извивки) – Не, не мърдай!... Не говори!... (целува го отново, както по-горе).

САРУ (изплъзва се) – Не, остави ме!...Остави ме!... Не чу ли, ще се върне веднага?!... Остави ме да прегледам документите!...

НИНФА (избутва нервно листата, които се разпръскват, една част върху масата, друга на земята) – Ах, да не си от камък?.... Леден!... Махни ги тия бумаги... ако ли не ще ги скъсам (бута ги още по-напред, падат и други, след което сграбчвайки го за косите, задъхано) – Не мога да повярвам, че тука си сам, с мене!...От три часа стоя хрисимо на масата и гледам тези устни!....

САРУ (изразява с поглед смущение и желание).

НИНФА Не!... Не прави така, с очи, че ме караш да умирам, да умирам!...(почти вмъква, разтърсвайки лицето му, до гърдите си).

САРУ (рязко) – Не, казвам ти не!.... Какво искаш, и мен ли да убиеш?... Искаш да съсипеш себе си, и мен да съсипеш!...

НИНФА И какво, страхуваш ли се?

САРУ За тебе!....

НИНФА Мен какво ме е грижа?!... За себе си се страхуваш!... Виждам!...

САРУ (свивайки рамене) – Какъв ти страх... замълчи!... Не ме е страх!....

НИНФА От него, знам, не се страхуваш.... От нея, от нея се страхуваш!... И се боиш да не я наскърбиш, тая богоро-

дица пречиста, нали?... Дето те поглежда и ти гаси огъня... и те превръща в агънце, кротко кротичко!... (*оставя го и го гледа сурово*) – Ако знаеш как ме нараняваш, когато правиш така!... Ето, само да ти проговоря за нея и ръцете ти се отпускат!...(изкривява устни) Ах! Да можех да ви видя, и двамата, в някой миг на разнеженост!...

(*притегля го отново*) – Слушай, само като си помисля и ми иде да я удуша!... Тая божа кравичка!...

САРУ (*отдръпва се рязко, като едновременно с това я отблъсква*) – Аааа!... Не ти ли казах да не ми говориш за нея!... Както аз не говоря за съпруга ти!...

НИНФА Да, знам, добре!... Пресветата Мадонна!...

САРУ Скръбната Мадонна, да!... Цялото ѝ сърце пронизано от кинжали!... Ти и аз ги забихме!... Защото знам колко страда без да пророни дума!... Виждам, всичко е разбрала... и че страхът от мъжа ти, който не плаши нито теб нито мен, я убива, отравя душата ѝ!... Не я ли видя, ах, не я ли забеляза днес, какви смъртни мъки преживя на масата, докато ни гледаше двамата с тебе, сякаш опиянени?...

НИНФА (*притегля го към себе си отново, както по-горе*) – Да, опиянени!... Опиянени от любов и страст!... Кажете още веднъж, че и ти си пиан!..... Опиянен от мене...кажи ми!...

САРУ (*както по-горе*) – Не виждаш ли?!...

НИНФА Какво ме интересува той.....тя!...Не говори повече... не казвай нищо!... Губим в празни приказки този четвърт час щастие, който ни дадоха!....

САРУ (*освобождава се, рязко*) – Тихо!... Май чух да скърца ключалката !.... Това е Орациу, отключва ли?

НИНФА Да (*надава ухо*) – Той е!...

САРУ (*спуска се да събере листата*) – Документите, документите!

НИНФА (*помага му да ги събере и междувременно, бидейки до него, без да може да се въздържи, още докато*

е наведена, го дарява с една последна прегръдка и с една последна целувка по косите).

СЦЕНА III

Орациу и гореспоменатите

ОРАЦИУ (*появява се в антрето, като почти ги изненадва прегърнати; спира, като се преструва, че не е забелязал нищо, и преди да се приближи дори изчаква двамата да се изправят и да сложат документите на масата*) – Какво стана, вятър ли излезе.... че ви се разпиляха листата?

НИНФА ... Ами, да... полъхна вятър... докато кумпари четеше...

ОРАЦИУ (*като се усмихва, преструва се на наивен*) – Ама как... на затворен прозорец?...

САРУ Е, да... така де... Странно нещо...и аз не знам как стана.

НИНФА Може да се отворил прозорецът в коридора....

ОРАЦИУ (*все така с лека, дяволита, находчива, усмивка на уста, докато ги наблюдава*) – Невъзможно!... Аз ще ви кажа как стана... (*забелязва, че двамата се смущават*). Бях аз...докато отварях вратата... Тук въздухът е застоял, на стълбите има течение и като отворих, отгатак дръпна въздуха оттук, от раз, и ви разпиля всичко....

НИНФА Да, сигурно... така е станало... Наистина и аз от кухнята сякаш усетих, че подухва!...

ОРАЦИУ А, ти там ли беше?....

НИНФА Ами какво да правя тука?... С кумпари, той си четеше!... Да не го безпокоя, даже масата не вдигнах.

ОРАЦИУ Естествено... (*към Сару, който за да си придаде подходящ вид, усецайки изучаващия поглед на приятеля си, е започнал да подрежда старателно страниците на доклада*) – Как ви се струва?...

САРУ Е, да... сигурно е било от вятъра!

ОРАЦИУ Още ли говорите за вятъра?... Питам ви как намирате доклада?

САРУ Ах!...Да... всичко е наред.

ОРАЦИУ Убеден ли сте?... Водната помпа изразходва два тона въглища на ден... Преди, когато струваха трийсет и две лири на тон, разходите бяха оправдани спрямо произведеното; но сега, когато стигнаха триста лири за тон, какъв смисъл намирате вие, господин съдебен изпълнител да заставите тази машина да работи?...

САРУ Точно така!... (*Нинфа излиза от стаята успокоена*).

ОРАЦИУ Впрегнете дванайсет, седемнайсет мулета, ще произведат повече и ще струват доста по-малко.

САРУ Правилно.

ОРАЦИУ Казва, господин съдебният изпълнител – крив като конска подкова, но не дотам окомуш, че да ни ги разправя разни такива – мулетата в имота са само два, не мога да харча пари да купя още четиринайсет, а ако ги наема, вече няма да ми е изгодно...

САРУ Правилно.

ОРАЦИУ Правилно, какво....това което казва съдебният изпълнител ли?

САРУ Не... това което вие казвате... което ние казваме...

ОРАЦИУ И какво казваме ние?... Видяхте ли сметката, която аз правя за мулетата, е на втори план?

САРУ Да, имате право...

ОРАЦИУ За какво?...

САРУ Ами да я задвижим с мулета....правилно!...

ОРАЦИУ Ама какви мулета, какво говорите?... Правилно, точно, точно, правилно!... Къде е правилното? Кумпари, какво сте прочели?

САРУ Как?...нали ние направихме предложението за мулетата?

ОРАЦИУ Оооо.....да не би заедно с документите вятърът

да ви е отнесъл и ума?... Какво четохте?...Това с мулетата остава като втори вариант, а като решение, моят отговор.... или нашият е следният: поради това, че в имота има седем тумина гора, този господин може да нареже дърва и да задвижи горивната помпа с огромна икономия!

САРУ Кумпари, да ви призная, дотук още не бях стигнал... Прочетох само първата част.

ОРАЦИУ Но как!... Това за което говорим, не е ли в първата част?... На втора страница, кумпари!... Хайде, убедихте ме, че нищо не сте прочели!

САРУ Не...не че не съм чел... Малко съм... как да ви кажа....? Малко съм замаян от виното!.... Накарайте ме да пия доста...

ОРАЦИУ Ааа, ето на!... (*силно*) – Нинфа!... Нинфа!.... Направи кафе на кумпари... Да е силно, да си проясни мислите... че имаме работа да вършим!....

ГЛАСЪТ НА НИНФА Добре, ще ви го приготвя, кумпари.

САРУ Не, какво кафе!.... (*силно*) Не се безпокойте, кумпари, няма нужда!....

ОРАЦИУ Оставете я да го направи!... Хайде, дайте ми тези документи, аз ще ви ги прочета (издърпва му ги от ръката).

САРУ Не, кумпари, слушайте... (*става*).... – Не съм в състояние да ви следвам.... Имам нужда да си полегна малко... а и трябва да поприготвя това онова за утре....

СЦЕНА IV

Нинфа и гореспоменатите

НИНФА (*на прага на антрето вляво*) – Да го правя или не, това кафе?...

САРУ Не, кумпари, благодаря, тръгвам си...

ОРАЦИУ Наистина ли искате да си тръгнете?....

САРУ Да, кумпаруццу... извинете... и вие, куммари....

ОРАЦИУ Тогава, вижте какво ще направите: вземете доклада и на свеж ум, тази вечер или утре сутрин, рано, прочетете го хубавичко... а аз утре сутринта или по-късно, ще мина у вас да го взема.... Вие го подпишете...

САРУ Добре (*свива документите и ги слага в джоба си*) – Оставаме така, тогава.... Довиждане кумпари... и извинете...

ОРАЦИУ Какво говорите, кумпари?... Извинете вие, всъщност, ако сме си позволили твърде много... И благодаря... (*стиска му ръката*).

САРУ Довиждане, куммари... (*забелязвайки, че тръгва да го изпрати*) – Не, не се безпокойте, познавам пътя (*заставя го, включително с поглед, да остане*).

НИНФА (*стиска му ръката силно и преднамерено*) На добър път...Довиждане (*Сару излиза*).

СЦЕНА V

Нинфа и Орациу

ОРАЦИУ (*останал сам с Нинфа, гледа я продължително, изпитателно, а след това ѝ казва наблягайки на думите*) – хубавичко го хвана..., кумпари.....

НИНФА Какво?....

ОРАЦИУ Махмурлукът, какво друго?... Не вярвах, че толкова бързо може да се напие! Но струва ми се, че ти...

НИНФА Аз, какво?...

ОРАЦИУ Накара го да се напие!... (*следвайки с жест*) Гъл, гъл, гъл.... пий, пий, пий... Напи се и още как!.....(*поглежда я и още дълго я наблюдава*).

НИНФА (*невъзмутимо*) – Защо ме гледаш така?

ОРАЦИУ Какво, не мога ли да те гледам? Да не те е страх, че и ти може да се напиеш?...

НИНФА (*улавя подхвърлената фраза, смеейки се пресилено както правят пияните*) – Така ли ме виждаш, струва ти се, че съм пияна ли?... А всъщност... знам ли... може и да е вярно, може и да съм се развеселила малко!

ОРАЦИУ Видя ли?!

НИНФА (*плъзва се върху него*) – Как ти се струва?... Ще ти се хареса да имаш пияна женичка нали?... (*понеичва да се вкопчи в косите му*).

ОРАЦИУ (*отблъсквайки я, сурово*) – Стига, дръпни се!...

НИНФА Колко си недодялан!... Все такъв грубян ли трябва да си?... Знаеш ли, изглеждаш странен с този поглед?... (*смее се както по-горе*).

ОРАЦИУ Направи си едно кафе и за тебе, хайде!....

НИНФА Не... (*отпуснато, лениво*) аз....ще си лягам....

ОРАЦИУ Като кумпари...

НИНФА Какво общо има кумпари?...Той ще иска да си легне с жена си... Какво си мислиш, че е като тебе ли?... (*отново се изляга върху него*)... да ме отпращаш?

ОРАЦИУ (*както по-горе*) – Махни се ти казах!....

НИНФА Какво ти става, а?!... Сякаш някоя оса те преследва (*предизвикателно*) – Хайде.....тръгвай!...

ОРАЦИУ Къде?....

НИНФА (*с лъстива усмивчица*) – Искам да си легна... (*тръгва бавно, полюшвайки тяло, с гъвкави извивки и предизвикателни движения на бедрата; след като стига до вратата вляво, спира, обръща само глава и с втренчен поглед изпълнен със стластолюбие го фиксира за миг, след това му казва полугласно, приканващо*) – Идваш ли?!... (*и излиза*).

ОРАЦИУ (*като че привлечен от магнетична сила, на която не може да устои, стисва юмруци, изръмжава през зъби, обръща очи и мърмори*) – Убийца!... (*след това се обръща и поглежда към стаята, отказвайки да се предаде, и накрая, сякаш победен, тръгва към нея, с несигурна крач-*

ка).

НИНФА (*отвътре*) – Е, какво чакаш?...

ОРАЦИУ (*почти с гняв*) – Идвам!... (*после като се спира още веднъж и като се обръща заплашително към антрето, с пръст между зъбите, възкликва почти безгласно*) – Ах, кумпари, кумпари... ако ми го погодите!.... (*свива юмрук и олюлявайки се, поема отново към вратата*).

Завеса

ВТОРО ДЕЙСТВИЕ

Работната стая на аграрния експерт Сару Маџца – Антре воясно, врата в дъното, прозорец вляво. – Голяма чертожна маса, без чекмеджета върху два триножника, пълна с триъгълници, компаси, кутии с бои, шишенца с мастило, чертожна хартия, цветни листа и т.н. – В дъното до изхода стои скрин с лика на Богородица в рамка. – Затворена кушетка, канапе, два фотьойла, столове и т.н.

СЦЕНА I

Сару и Анна

САРУ (*готов за тръгване, с работните инструменти опасани пред гърдите и едноцветката на рамо. Облечен в костюм за лов в кафяво рипсено кадифе, с ботуши, държи в лявата си ръка кожесно куфарче. На колана си носи пълен патрондаш*) – И така, Аннуца... аз тръгвам...

АННА (*студено*) – Довиждане.

САРУ (*оглежда себе си и хвърля поглед наоколо*) – Нищо не съм забравил.... струва ми се (*гледа я*) – Какво има... така ли ще ме оставиш да тръгна?...

АННА Как те оставям да тръгнеш?

САРУ Ами не знам... без да ми кажеш нищо!...

АННА Какво да ти кажа? Казах ти довиждане... Утре няма ли да се върнеш?

САРУ Утре ще се върна... Обаче за първи път те виждам така студена... (*приближава се до нея*) – Какво ти е?

АННА (*сдържано*) – Нищо... (*намирайки бегло оправдание*) Притеснена съм за малкия, тази нощ беше неспокоен...

САРУ Нищо, не се тревожи... Децата са така....Леля Раке-ла ще дойде да му донесе сироп... Две три лъжици и всичко ще му мине...(тишина – гледа я) Но... не е това, Анна... Какво ти е!.... Аз те познавам.

АННА (*студено*) – Нищо ми няма...

САРУ Нищо ти няма, как го казваш?... Хайде, Анна, недей с тези преструвки, не са за тебе... Знаеш ли каква си? Като прозрачен ручей, на който се вижда дълбината открай докрай... Минава ветрец, набраздява го и се открива тутакси!... От мене ли искаш да се скриеш?

АННА Вижда ми се лицето и дълбината ми се вижда, понеже е от гладък камък; а на тебе лицето ти е гладък камък, за да ти крие дълбините, дето само Господ знае какви са!...

САРУ (*обзет от голямо желание да се изповяда*) Ах, виждаш ли, днес просто не си същата?... Кога си ме оставяла да тръгна без да ме прегърнеш?

АННА (*сурово*) Че откога искаш да бъдеш прегръщан?

САРУ (*топло, оставя куфарчето и взема ръката ѝ*) – Само от тебе, глупавичката ми!... Както ти казвам, само от тебе!...

АННА А, видя ли?... Какво значи: както ти казвам?

САРУ (*с жар*) – Както ти казвам, означава, че за мен, ти си като Мадонната, която се обожават на колене, с ръце събрани за молитва и с чисто сърце.....

АННА (*изплъзва се от ръцете му*) – Да, знам,... Че после някои други се обожават другояче!... Някои други...

САРУ (*като слага ръка на устата ѝ*) – Тихо, не си мърси устата!.... Да се обожават ли? ... Кой!...(с още по-силен плам) Само тебе, Анна, само тебе! Тук, в сърцето ми си само ти!... – Само тук, с тебе се чувствам сигурен, спокоен, умирнен като детенце в прегръдките на майка си, която не може да му измени!... А другото... Защо искаш да се унижаваш и да държиш сметка?

АННА А, не бива да държи сметка, така ли?... А, не бива

ли?... (с поглед към изражението на лицето на Сару, което ѝ казва, че е жертва на други хора) Да, да, знам, че това е една лъжовна треска!... Не съм ревнива, не, защото виждам, чувствам, че обичаш само мен!... Но мисля за злото, което тази треска може да донесе; ако не на мен, че те жалия, понеже виждам че не си ти, а тя – онази побесняла развратница, дето няма насита! – ако не за мене, казвам ти, за теб... и значи за мен и за нашето детенце, накрая!... Не виждаш ли, че си опианен?... Че те обайва целия и повече не ти позволява да разбереш какво вършиш?... Ако той... ако мъжът ѝ забележи?!... Знаеш ли защо ти се струва, че нямам вече спокойствие в сърцето си?... Че мълча и не избухвам? Мигар не искам да ѝ издера очите?... Защото се страхувам да не те изгубя!... Защото ако той разбере и те убие, ще бъде в правото си!...

САРУ Анна, добре, добре за бога!... Нищо повече не казвай!... Не ме карай да се срамувам и да се ядосвам повече отколкото съм засрамен и ядосан!... Да се бях заплюл в лицето вчера!... Гледаше тебе.. гледаше него... Да, права си: лоша треска!... обърка ми кръвта, замъгли ми разсъдъка, взе ми ума!... Лоша треска!... (стискайки юмруци) – Но ще я премахна!... Бог ми е свидетел, ще я премахна!... (нежно и умоляващо) И ти ще ми дадеш сила!... Трябва да я намеря в твоята любов, заради твоето спокойствие и заради моето достойнство! За да отхвърля това угризение към тебе и към него... Защото не исках, не исках, не, не!... Никога не съм искал!... Тя, тази мизерница ме потегли за косите!... Не пожела да ме остави на мира!... Пред очите ти... пред очите му... – и не знам как не е забелязал!... (като се замисля, с пресипнал глас) –.... Ако не е забелязал вчера!....

АННА (в паника) Мадонна миа!... (сграбчва го за ръката) Опасяваш ли се?... И аз, и аз!...

САРУ (притеснен) – И на тебе ли ти се стори, че е забелязал?... докато бяхме на масата, нали?...

АННА Да!... И не знаех какво да направя, за да го разсея!

САРУ (*тревожно*) – А после!... После идва най-лошото!...Когато излязохте и ни оставихте сами, а той се върна!...

АННА (*ужасено*) Изненада ли ви?... (*по устните и крайниците ѝ пробягва тръпка*).

САРУ Не...но...почти... Беше разбрал – така ми се стори! – Говореше несвързано... Защо си тръгна, Анна, защо си тръгна?!

АННА Надяваше се, че ще дойдеш с мен!... Не знаеше какво да направи, за да те отдалечи оттам... Гледаше те с умоляващи очи, а ти не помръдна!...

САРУ Имаш право, имаш право, съпругичката ми!... (*притиска я страстно в обятията си*) Съкровище мое красиво и свято!... Ти си моето спасение, ти!... Трябва да ме спасиш, Анна, трябва да ме спасиш!... И...видя ли?... Още щом ми заговори, паднах в прегръдките ти, нали?... Без да отричам, без да лъжа... Кълна се в нашата рожба, че ако ти не ми беше проговорила, щом се върнех, щях да ти призна всичко, драгovolно!... Тук (*слага ръка под гърдите си*) сякаш имах буца в стомаха, не ми позволяваше да дишам!... (*притиска се по-силно до нея*) Не ме оставяй, Аннуца, не ме оставяй!...

АННА Не, не, как ще те оставя?... Мога ли да те оставя, щом така ме молиш за помощ?... (*обзета отново от уплаха, потръпва*). Но сигурен ли си – о, Боже! – сигурен ли си, че е забелязал?...

САРУ (*като вижда смущението ѝ, за да я успокои*) – Не, не... не се страхувай!... Угризението ме накара да видя нещо повече от това... Не... мисля, че после започна да говори много спокойно... за доклада по експертизата, която направихме заедно... Даде ми документите... (*удря се с отворена длан по челото*) – О, по този повод!... Бях забравил!... Добре, че ме накара да си припомня!... Трябва да ги подпиша и да ти ги оставя, той каза, че ще дойде по-късно да ги вземе

(отваря едно чекмедже, взема свитъка документи от първо действие, отваря го, поставя го на масата и подписва първия лист).

АННА Тука ли ще дойде?... Той?...

САРУ Да... така ми каза...

АННА (замислено) – Ако можех да разбера нещо!...

САРУ Внимавай, ох, за бога!... Не отваряй дума, ако той не заговори – Може да влошиш нещата нали?...*(прегръща я горещо, а след това)* Да заминем, Анна!... Да се махнем оттук!... Имам си професията... всички знаят, че съм почтен човек... и където и да е, залькът хляб няма да ми липсва... Нали, Анна?...

АННА (нежно, развълнувано) – Да, да...където поискаш!...Вярно! Тука си нямам никого... Нямам никого освен тебе... и лела Ракела, горкичката!...

САРУ Ще дойде с нас!...Което е за двама ще стигне за трима *(поглежда часовника, взема отново куфарчето, като ѝ подава документите)* – Виж къде ще ги сложиш, аз да тръгвам.

АННА *(обзета отново от съмнения го гледа с изненада и упрек)* – Как така?... Тръгваш толкова рано?... Нали има още доста време докато влакът потегли?...

САРУ *(разбрал, обидено)* – Ах, Анна, какво си помисли?...
Още ме подозираш?... След всичко, което научи?

АННА Не... не казвам това...

САРУ Ами какво казваш, тогава?...*(прегръщайки я отново с целувки)* – Трябва да се срещна с помощник агронома на площада... трябва да се видя с нотариус Фирриту, да взема плана за имота, и след това при дон `Нцулу, оръжейника, да си взема патрони...

АННА Имаш пълен патрондаш!...

САРУ Те са за хора, така де...за карабина! Ще мина да си взема за лов... сачми... *(гледа я в очите със спокоен поглед)* Казват, че на онова място, където отиваме, има яре-

бици... и ако ми падне някоя... знам, че съпругичката ми ги обича...

АННА (*успокоена, развеселена, целува го*) – Благодаря!... (*чува се камбанката на вратата, и като се отдръпва*) Това е леля Ракела!

САРУ А, добре, ще те оставя с нея.

АННА А, какво ще кажеш, да я оставим да спи тука?

САРУ Не... какъв смисъл има?... Утре се връщам!... Хайде, отвори ѝ (*Анна излиза*).

СЦЕНА II

Леля Ракела и гореспоменатите

РАКЕЛА (*тръгва поведена от Анна, сваля си шала, който слага на един стол и поставя на масата шишенце с бяла течност*) – Ето ме и мене... Аптекарят каза, преди да се даде на малкия, трябва да се разклати шишето (*към Сару*) – А ти, тръгваш ли?

САРУ Да, лельо... Ще ви помоля, разтушавайте Аннуц-ца!..... Вие знаете как...

РАКЕЛА Върви, върви, бъди спокоен... Довиждане и спорна работа; а ние, тука, ще се разберем с моята племенница...

САРУ (*стиска ѝ ръката*) – Бог да ви благослови... (*излиза, обгърнал с ръка талията на Анна, която го придружава до външната врата, отвън*).

СЦЕНА III

Анна и леля Ракела

АННА (*връща се след малко, бърше очите си*).

РАКЕЛА (*която междувремево е започнала да подрежда стаята*) – Ах, ах!... Изненада!...Моята племенница плаче! Няма нужда да повтарям, ти никога не плачеш, дъще!... Аз знам защо плачеш!... Защото си мислиш, че мъжът ти излиза много по-рано за влака, та да иде да се сбогува с оная!.... А ти вместо да плачеш, защо не му каза: – чакай,

съпруге, ще те придружа! – и да счупиш яйцата в панера!... За какво се разтревожи?... За малкия, нали аз съм тука?... Спомних си чичо ти, мир на душата му, когато някоя и друга грешна мисъл му се завърташе из главата...

АННА (*плачейки от умиление*) Ама как, лельо, не!...

РАКЕЛА Да, хайде сега, вземаш ме на подбив, като да съм наивна!...

АННА Не, уверявам ви, не, не мислете такива лоши неща!... Тръгна по-рано, защото трябва да отиде на площада и да говори с помощник агронома... след това при нотариус Фирриту, а след това при дон `Нцулу, оръженика...

РАКЕЛА (*слагайки пръст в отворената си уста*) – Хам... Лапнишаран!... И ти вярваш, нали?...

АННА Замълчете, замълчете, ви казвам!... Всичко ми призна, току що, и плачеше като дете!... И наистина е като дете!... Молеше ме за помощ, казваше, че само аз мога да го спася... Говореше ми с чисто сърце, чисто като сняг!... И това мизерницата е използвала, че е чист като сълза!... Бедничкият, домиля ми!... Ами той да не е някой?... Как можех да му се сърдя като знам, като знам, че друга не обича и не е обичал никога друга, освен мене?!... Ах, лельо Ракела, ако ваша милост ми вярва, сега щях да бъда щастлива, ако не ме беше страх, че кумпари е забелязал!

РАКЕЛА (*с почуда*) – Какво говориш?... Дотам ли е стигнал мъжът ти?... Да го остави да забележи!...

АННА Не той, тя!... С очите си видях, вчера, на масата!... Аз забелязах, какво остава за него!...

РАКЕЛА (*за да я успокои*) – Ти си забелязала, защото знаеш... Какво общо има това ...?!

АННА Струва ми се, че и Сару се бои!...

РАКЕЛА Ти да видиш, някаква мизерница, какъв ад може да докара в това семейство!... Така ли гледа да държи мъжа си? Да не е луда?... Да не би да не знае, че ще го хванат бесните?... (*Забелязва, че устните на Анна се разтреперват*)

– Няма нищо, Анна, не се притеснявай, защото аз познавам Орациу Парду... познавам го по-добре от съпругата му... Не знае нищо, защото ако беше забелязал, да пази Господ и да варди, щеше да направи сеч!... Ами!... Бъди спокойна, нищо не знае! (*чува се камбанката, отива да отвори*).

СЦЕНА IV

Нинфа и гореспоменатите

НИНФА (*влиза с пламнало лице, пред нея, леля Ракела. Доволството струи от очите ѝ, сякаш е изпълнена с възбуждение*) – Добър ден, куммари!... Къде е кумпари?... Орациу ме прати за ония документи... Обадете му!...

АННА (*сдържано, отива да вземе документите, подава ѝ ги хладно*) – Ето документите... Подписани са, защото Сару каза, че кумпари трябва да дойде да си ги вземе...

НИНФА (*силно, за да се чуе оттатък, където мисли, че е кумпари, през смях*) – А, той не може да дойде, приготвя се за път, понеже пристигна заповед да тръгне незабавно за Бианкавила... и прати мен!

АННА (*както по-горе*) – И сте доволна, че съпругът ви заминава?

НИНФА А вие да не сте опечалена, че вашият заминава?... Просто не е за вярване, че отвреме навреме има някой свободен ден!... Как мислите, хубаво ли е съпругът да бъде непрекъснато до полата ви?... Лельо Ракела, кажете, ваша милост! ...

РАКЕЛА (*преднамерено*) – Ами... според съпруга... и според съпругата, дъще!... Ако беше моят, горкият, и Господ не си го беше повикал, щях да си го държа не до полата, ами на ухото да си го закача!...

АННА (*за да преодолее неудържимия порив да се хвърли върху безсрамницата и да я направи на парчета*) – Е, ще дам сироп на детето. С ваше разрешение, куммари...(взема шишенцето и излиза).

НИНФА (*към Анна, преди да е излязла*) – Известете кумпари!... (*към леля Ракела, след като не е получила отговор*) – Да не е болно детенцето?...

РАКЕЛА Не, нищо...стомахчето!... (*преднамерено*) – Майка му вчера малко се разтревожи....заради (*наблягайки на думите*) – лошите хора, дето все са наоколо... – накърмила го с лошо мляко и получило колики, детето!.... Вече му минава...

НИНФА Кумпари, навънка ли е?...

РАКЕЛА А вие не знаете ли?...

НИНФА И кога ще се върне?...

РАКЕЛА Утре, каза...

НИНФА Не, кога ще се върне сега, преди да замине!...

РАКЕЛА Той замина...

НИНФА (*разочарована*) – Как така!... С кой влак?... Влакът не тръгва ли в седем и десет?...

РАКЕЛА Да, но понеже трябваше да свърши някои работи преди това...

НИНФА А, така ли?... И къде, къде, понеже мъжът ми... да... струва ми се, че мъжът ми ми каза, че ще тръгнат заедно и затова исках да го предупредя... Знае ли, ваша милост, той къде е?...

РАКЕЛА Ами не знам, мисля че трябва да отиде при нотариус Фирриту...

НИНФА А, при нотариуса, при нотариуса... а после?

РАКЕЛА И при дон `Нцулу оръжейника, ми се струва, че каза... но по това време може би е на площада да говори с помощник агронома...

НИНФА А, добре, добре... тогава си тръгвам, аз... Поздравете куммари от мен...(тръгва).

РАКЕЛА Ама защо е това бързане?... Даже няма да почакате да се върне куммари, да ѝ кажете довиждане?... Да я извикам ли?...

НИНФА (*стира, на тръни*) – Не, не, не я безпокойте...

Бързам... Знаете какъв е Орациу!... Каза ми да не закъснявам... (*тръгва тичешком*) – Довиждане!... (*излиза*).

РАКЕЛА Довиждане!...

СЦЕНА V

Леля Ракела и Анна

РАКЕЛА (*силно*) – Анна!... Да знаеш, че си тръгна.... кумари!...

АННА (*влиза отново*) – Повярвайте ми, ваша милост, като я видя, сякаш нещо ми застава тука (*посочва гърдите си*) и ако не мислех за последствията, ми иде да я стъпча – тази безсрамница, дето идва да ме дразни дори в дома ми!...

РАКЕЛА Казва, че търси мъжа ти, защото трябвало да тръгнат заедно, той и Сару...

АННА Да тръгнат заедно ли?... (*притеснено*).

РАКЕЛА Не чу ли, пристигнала е заповед да тръгнат веднага?... И понеже той отива в Бианкавила, Сару в Троина, линията е една и съща... (*както по-горе*) – Ах, значи ще тръгнат заедно!... (*пауза*) – Лельо Ракела, ние ще си заминем оттука!... Сару ми го каза преди малко, и аз не мога да го накарам да се откаже, разбира се...

РАКЕЛА А мене самичка ли ще ме оставите, бедната старица?

АННА Вие ще дойдете с нас!... И той го каза: щом има за двама ще има и за трима... Ваша милост кого си има тука?... Ние като си тръгнем?...

РАКЕЛА Ами аз... освен няколко вехтории вкъщи... Това е цялото ми имане!... Когато настъпи часът да си ида... Искам да кажа, не... Сега си имам и Чичча... Чиччинедда, горката!...

АННА Коя Чичча?...

РАКЕЛА Малтийската коза!... Такъв смях с тая коза!... Знаеш ли, че вечер си ляга с мене?... Какви разговори водим през нощта!... И ми отговаря: Беее... като човек!

АННА Ама на леглото ли ляга?...

РАКЕЛА Ти пък, на леглото!..... Да не е човек наистина?... До леглото... Застава коленичила на четирите си копитца и си слага главата, с все козята брадичка, на леглото!...

АННА Душичката!... Но защо не я оставяте на двора и през нощта?...

РАКЕЛА Ами защото ще я откраднат!... Стоборът е нисък, ще прескочат вратника и ще задигнат де що заварят!... Както задигнаха Нина и Карулина!...

АННА А те кои са?...

РАКЕЛА Падуанските пилета!... Не ги ли помниш?... Снасяха ми по десет яйца на седмица, горе долу, та си покриваха харча по-добре от някоя баячка. Една прекрасна сутрин излизам на двора да им хвърля зърно... и не ги намирам!... Кой, що, през нощта ми ги задигнал!

АННА Обиграни хора май са били...

РАКЕЛА Някой наблизко, няма грешка!....

АННА Ваша милост подозира ли някого?...

РАКЕЛА Сигурна съм, не подозирам!... Само че нямам доказателства и можех да си изкарам някоя тъжба, иначе щях да го обвиня!... Доста съм сигурна, че е бил майстор Литтириу Лапуни, барабанджията!...

АННА Онзи дето има брада като конопени въжа?...

РАКЕЛА Той, той!.... А, като стана дума, сега ще те разсмея!... Оная нощ сънувах, че го виждам на балкона на двора, как наднича зад дървените капаци, да види дали спя... Исках да извикам, да крещя за помощ, но не успях!... Мария, какъв злостен сън!... Блъсна капака на балкона, се той отвори към уличката, влезе на четири крака и като лазеше полека лека, се пхна под леглото ми!...

АННА Какво говорите, ваша милост?...

РАКЕЛА Мария Пресвета!.... Макар и сън, сякаш още го виждам!... Отвреме навреме надничаше, с оная ми ти брада зад завесата, та да види дали спя... А пък аз все не можех

нито да викам, нито да говоря!... Последния път ми се стори, че държи в ръка огромен нож...

АННА Исус и Мария!...

РАКЕЛА Толкова се уплаших в съня си, че се събудих!...

АННА Слава Богу!...

РАКЕЛА Ами, слушай!... Като се събудих, още с она ми ти дявол пред очите, протягам аз ръка и напипвам.... брада! Мъртва съм – си казах – не е сън!... Той наистина е вкъщи, майстор Лапуни!... Без да мисля... понечвам тутакси да се изправа и за малко да се катурне от леглото!... Чия беше тая брада дето я напипах?

АННА (с усмивка) – На малтийската коза!...

РАКЕЛА На Чиччина, тъй вярно!... Дето най-сетне се обади: беее!... Ами ако беше паднал от леглото?... Че той е цяла планина!...

АННА Ами нищо друго не остава на ваша милост, освен да разчепка вълната и да уголеми дюшека!... Я ми кажете сега нещо, тази коза дава ли мляко?...

РАКЕЛА Да!... Утре ще ти донеса... Хубаво, топло топло, цялото в каймак...

АННА Какво ѝ давате да яде?...

РАКЕЛА Както дойде, така... Зеления, зърно, кори от диня, от фикудиндия, от портокали... кори от хляб... всичко яде!... Съседите знаят и ми събират, за Чиччина!...

АННА (*като става*) – Забравих (*отива да вземе газетната лампа, която е върху скрина и я запалва, след това се прекръства и започва да реди кратка молитва полугласно*).

РАКЕЛА (*почти едновременно прави същото, след което се прекръства отново*) – Детето успокои ли се?

АННА Да, много е добре!... Изпи си сироба мирно и тихо, накърмих си го, притвори на пресекулки очи, с отворени устенца, целите мокрички!... Много сладък... като ангелче!...

РАКЕЛА На баща си е одрал кожата..... Видя ли ей

там?... (*прави знак с глава към вратлето му отляво*).

АННА Одрал му е кожата!... Същата уста, същите очи, а даже и същата охота за кафе!...

РАКЕЛА Велики Боже!...

АННА А как познава баща си!... Толкова мъничък, а като го види, че се задава, очите му се смеят и заиграва в ръцете ми!...

РАКЕЛА (*изправя се*) Хайде, Аннуца... бъди спокойна, че аз да тръгвам... Утре ще се видим...А ти какво ще правиш, вкъщи ли ще си останеш?...

АННА Защо?

РАКЕЛА Ами защото ако останеш, ще си взема ключа от външната врата и утре сутрин, няма да слизаш да ми отвариш, а ще дойда да ти направя кафе и да ти сваря млякото... Обаче Сару май е взел ключа?

АННА Не, Сару е с неговия, тука има друг... Ами тогава, както желаете, лельо... но да не е много рано, преди осем, осем и половина не ми се иска да ставам утре... Щом Сару го няма... ще използвам да поспя малко повече...

РАКЕЛА Не, към осем, осем и половина аз ще дойда... а ти, после стани когато искаш... когато сама се събудиш...

АННА (*усмихва се*) Добре, и много благодаря, лельо Ракела (*подава ѝ един ключ, който взема от чекмеджето на скрина*) – Ето ключът... задръжете го, ваша милост.

РАКЕЛА (*слага ключа в джоба си*) Довиждане, Аннуца (*поставя шала на раменете си*) Лека нощ, спи спокойно... И не мисли за нищо, чу ли?...

АННА С Божията помощ (*придружава я до вратата – Празна сцена, закратко*).

СЦЕНА VI

Анна сама, след това Орациу

АННА (*Влиза и разтребва отново стаята, слага в ред документите върху масата, минавайки пред лика на Бого-*

родица се прекръства и ѝ изпраща целувка с ръка, след това взема запалената лампа и тръгва малко уморено към вратата в дъното; но преди да стигне до нея се чува камбанката отвън, спира. Наостря слух, сякаш ѝ се струва почти невъзможно някой да е звъннал на нейната врата. Камбанката отново пъзвънява тихо и тя, без да помръдне, като си шепне сама) – Кой може да бъде.... по това време?... Не е леля Раке-ла, тя взе ключа... (силно) – Кой е?

ОРАЦИУ (отвън) – Приятели.

АННА Приятели, кои?...

ОРАЦИУ (както по-горе) – Отворете, куммари, аз съм!...

АННА (потръпва и отива да отвори, обзета сякаш от уплаха – Отвътре) Вие, кумпари?... (като се появява отново, следвана от Орациу) – Да не се е случило нещо със Сару?... За бога, кумпари, кажете... Много тревожен изглеждате!... Сару?... Говорете: Сару?!...

ОРАЦИУ (иронично) – Много си е добре, не го мислете...

АННА Но как!... Нали трябваше да тръгнете заедно?...

ОРАЦИУ (мрачно) – Аз тръгнах... а той остана!...

АННА Но как така?!... Тръгнали сте, а сте тука?

ОРАЦИУ Скочих от влака!...

АННА (потреперва) – Скочили сте от влака ли?... Как?!... И защо?!...

ОРАЦИУ Още щом влакът излезе от гарата, използвах момента, че забави ход на завоя при Каналиккиу и скочих... за да дойда тук!...

АННА Тука ли?... А Сару?

ОРАЦИУ А, Сару ли?... Сару ме придружи до гарата... после... се престори, че е забравил да мине през нотариуса и да вземе плана... каза, че без плана не може да замине... и че ще тръгне утре сутрин.

АННА (както по-горе) – А сега къде е?... Дойдохте да го

потърсите, нали?

ОРАЦИУ Не...вкъщи е!...

АННА (*както по-горе*) – А...а... и ви чака там?...

ОРАЦИУ (*с усмивка пълна едновременно с горчивина и сарказъм*) Как ли не ...не ме чака!... Знае, че съм заминал! Видя, че заминавам!... В момента е добре, доволен и спокоен, в обятията на жена ми!...

АННА (*пробледнява*) – Кумпари, какво говорите?...

ОРАЦИУ (*гледа я слисан*) – Как, вие не знаете ли?

АННА Аз?!

ОРАЦИУ Стори ми се, че сте се досетили!... След като и аз знам!...

АННА (*отново потръпва и прокарва ръка по челото и в косите си, като жест на отчаяние*).

ОРАЦИУ Нищо, не се вълнувайте, куммаруца!... Не ме ли виждате?... Аз съм много добре и съм много спокоен!...

АННА (*вече по-уверена*) – Но... какво искате?... Защо сте дошли?... (*инстинктивно отива да предпази с тялото си вратата към стаята, сякаш се страхува да не се засегне нейната рожба*).

ОРАЦИУ (*който е разбрал всичко, все така с усмивка*) – Да не би да се страхувате за малкия, куммари?... Няма нищо общо, аз деца имам ли?..... От тази страна, той не ме е за-сегнал... Ако ме беше обидил и заради детето ми... тогава щяхте да имате причина да се страхувате за малкия... Но той ме обиди само заради жена ми...

АННА Е и?!... Искате да се разправите с мен, така ли?...

ОРАЦИУ Куммари... знаете ли какво казват хората?... Око за око, зъб за зъб.

АННА (*както по-горе*) – Какво искате да кажете?

ОРАЦИУ (*студен като острие, решително*) – Той си ляга със съпругата ми, а аз дойдох да легна с неговата съпруга!...

АННА (*отстъпва назад, с презрение, обидена, горда,*

възмутена) – Ах!... Това ли искате да направите?...

ОРАЦИУ Не аз, куммари... той, пожела да постъпя така!...

АННА (*с презрение*) – А за мен, не помислихте ли?...

ОРАЦИУ А той, за мен, помисли ли?...

АННА Но за каква ме вземате вие?...

ОРАЦИУ Защо, куммари, ще ми кажете не, така ли?...

АННА И ме питате?... Мен?..

ОРАЦИУ (*сякаш изненадан*) – Не ли?...

АННА (*с вик*) – Не!...

ОРАЦИУ Ще повторите ли?... (*гледа я втренчено в очите*).

АННА (*сякаш му го запраща в лицето*) – Не!

ОРАЦИУ (*мрачно*) – Добре тогава, куммари! (*тръгва с вид на човек обзет от желание за мъст, решително*) – Всичко хубаво!...

АННА (*предчувствайки трагедията*) – Къде отивате?!... Какво правите?!...

ОРАЦИУ (*обръща се и с жест на ръката, възкликва*) – Ще го убия!...

АННА (*надава отчаян вик, изтичва пред него, треперейки го сграбчва за ръката*) – Не, не, за Бога!... Ще се съсипете! Ще съсипете две семейства!... Помислете за тази невинна рожба, дето спи сега!... За Бога, за Бога!.. Хвърлям се в краката ви, кумпари!... (*навежда се*).

ОРАЦИУ (*вдига я*) Не, не трябва да правите това, куммари!... За вашето детенце ще трябва вие да мислите, а не аз!...

АННА (*отчаяно*) – Но какво искате от мене?...

ОРАЦИУ Нали ви казах?...

АННА И мислите, че жена като мене, може да отстъпи пред нещо толкова чудовищно?!...

ОРАЦИУ И мислите, че мъж като мене може да понася онова, което мъжът ви прави?... И ме обвинявате?... Него трябва да вините!...

АННА Божичко Чудодейни, дайте ми просветление, губя си ума!... Та аз...бедната, злочеста, невинна аз, какво възмездие мога да ви дам?...

ОРАЦИУ Цялото!... Справедливото възмездие!... Онова, което ми се полага!... Да сложим чертата, който дал повече, той загубил повече!...

АННА (*сякаш извън себе си*) – Вие сте луд... и искате да ме накарате да полудея!... Убийте ме по-добре!... По-добре мъртва, отколкото да направя такова нещо!...

ОРАЦИУ Куммари, ще трябва да стиснете зъби и да го направите!...

АННА (*както по-горе*) – Не!

ОРАЦИУ Да!...

АННА Не!...

ОРАЦИУ Толкова ли ви отвращавам?

АННА Не, не вие, това което искате да направя ме отвращава!

ОРАЦИУ А, щом не съм аз, не е страшно!... Не вие го правите... Той ви принуждава да го извършите!...

АННА (*умолително*) – За Бога, за Бога, елате на себе си!...

ОРАЦИУ Аз съм напълно на себе си... И ще ви го докажа, куммари: (*приближава се до нея, увещаващо*) – Вие какво искате?... да си тръгна, така ли? (*след кимване утвърдително с глава от страна на Анна*) И къде?... Къде да отида?... В странноприемницата?... да чакам да съмне... той да излезе от дома ми, за да вляза аз ли?... Мястото ми е заето, не разбирате ли?.... Да изляза отгук... и да вляза там.... ами поставете се на мое място!... Божа кравичка да сте, райско цвете да сте, щом влезете и ги намерите заедно, какво ще направите? И да не сте имали такова намерение, ще извадите револвера и ще натиснете спусъка и каквото ще да става.... – (*разгорещява се*) – Така или иначе!... Така или иначе, скъпа куммари!... Той е там... в моето легло, точно сега!... В прегръдките на жена ми!... (*с налети с кръв очи*) И я целува!... И тя го целува!...А

аз знам как се целуват!... (*сграбчва я, треперящ, докато тя се противи, като обсебен я притиска до гърдите си, обхожда с ръце цялото ѝ тяло, целува я яростно*) – Ето така трябва да ме прегръщате!... Така трябва да ме целувате!...

АННА (*с прекомерно усилие се освобождава, издира го като ранена лъвица, удря го по лицето с викове*) – Не, не, оставете ме!... Оставете ме!.... Ще викам!... (*след това пада на земята, умаломощена*).

ОРАЦИУ (*отдръпва се с ръка на бузата, която е наранена и кървяща*) – В името на Божия кръст, правете си сметката, че сте вдовица!... (*втурва се навън*).

АННА (*повдигайки се, с последни усилия, надава отчаян вик*) – Не!... За Бога, не! Останете! Останете, за Бога!...

ОРАЦИУ (*спира и с ехидна, доволна усмивка*) – Ах, да останана ли?!... (*приближава се до нея, бавно*) – И ще се целуваме както те се целуват, нали?... Ще се прегръщаме, както те се прегръщат?... (*протяга ръка към нея, докато тя се надига*).

АННА (*инстинктивно се отдръпва*) – Не!... (*но като вижда, че пак добива заплашителен вид, се отпуска отново, затваряйки очи, за да не гледа*).

ОРАЦИУ (*както по-горе*) – Оставам!... (*докато Анна се гърчи на земята като змия и слага между зъбите си носна кърпичка, която да стиска от отчаяние, той бързо сваля колана с револвера и го слага на скрина, след което със сатанинска усмивка на задоволство, се навежда, за да я повдигне*) – Стани!...

АННА (*прави едно последно усилие и с притихнал глас, умолително, измъчено*) Не!... Не!...

ОРАЦИУ (*с ръце под мишниците я повдига, като сякаш се присмива*) – Ама какво не!.... Какво не!

АННА (*лишена от сили, победена, не оказва повече съпротива*).

Завеса

ТРЕТО ДЕЙСТВИЕ

Същата сцена от второ действие – На разсъмване, сутринта.

СЦЕНА I

Анна и Орациу

ОРАЦИУ (*излиза само по риза от вратата в дъното, следван от*)

АННА (*опира се изнурена на рамката на същата врата*).

ОРАЦИУ (*отива да вдигне щорите на прозореца и през стъклата навлиза на сцената първата бледа светлина на зората, която постепенно става по-силна*) – Разсъмва се.

АННА (*пристъпва уморено, прави няколко крачки, дрехите ѝ са в безпорядък, с разрошени коси; бледа, обезкуражена, след нощта на бруталност за нея и на радостно отмъщение за него*) – Така че... за бога, идете си преди да е настъпил денят и да отворят вратите, да не ви види никой!... (*покрива лицето си с ръце*) – Дори и мене не трябва да карате да ви виждам!... (*с плачлив глас*) – Какво ми направихте, какво ми направихте?

ОРАЦИУ Е, какво толкова, наистина ли съжеляваш? (*преднамерено*) – Е, а иначе....

АННА (*енергично*) – Ах, не! Тялото, може би, но душата, не! Не склонихте душата!... Съкрушихте ме, тази нощ!... Можете да сте доволен!... Хайде тръгвайте си сега, тръгвайте!

ОРАЦИУ Да не се страхуваш от хората?... Да ме видят, когато излизам ли?... Не се страхувай, няма да видят.

АННА Как няма да ви видят? Ако излезете по-късно, когато всички са навън....

ОРАЦИУ Ами!... Няма да ме видят, защото няма да изляза.

АННА (*смаяна*) – Няма да излезете ли? Тука ли искате да останете?

ОРАЦИУ Разбира се.

АННА Как така, няма ли да се върнете?

ОРАЦИУ Него ще чакам!...

АННА (*ужасена*) – Ах, не ви ли стига това което направихте с мен?... Сега и с него, така ли? (*угнетена*) – Тогава защо?... Тогава защо?...

ОРАЦИУ Колко си добра! Как мислиш, че съм удовлетворен? От една страна – и даже не дотам – но не съм удовлетворен от друга страна... Аз знам, че се забавлява с жена ми... така и той трябва да знае. Ако ли не, що за удовлетворение е това?.... Трябва да сме наравно (*вдига ръка, сякаш държи везна*) – Везна: колкото оттук, толкова и оттам.

АННА (*сякаш извън себе си*) – Мадонна Пресвета! Каква адска мисъл ви дойде сега? А думата ви? Дадох ви всичко, което можех да ви дам, за да го спася: честта ми, плътта ми... – и с детенцето ми отатък!... Тогава защо го сторих, щом дори това не стигна да го спася?

ОРАЦИУ Кого искаш да спасиш? Няма нищо за спасяване! Какво си въобразяваш, че ще му направя вече?... Не, нищо. Заклевам ти се, няма да падне и косъм от главата му. Нямам вече това право. От една страна сме равни; сега ми остава само да знае... И ще си отида.

АННА Ще си отидете ли? А не помислихте ли, че щом ви намери тук, ще ви убие?

ОРАЦИУ Ще ме убие ли?... Той ще убие мен?... Виж и това трябваше да чуя! Той откъде идва?... Къде прекара нощта?... В моя дом...а аз тук, в неговия!... Той с кого беше? С моята съпруга...а аз съм тук, с неговата съпруга!...

АННА Значи така смятате наистина, че сте поправили всичко?

ОРАЦИУ Всичко, скъпа моя куммаредда! Той разруши,

аз поправих. Извинете: приятелството, уважението, побратимяването, честта, кой разруши? Той!... Ето, сега поставих везната в равновесие!... С една разлика: че на мен, от уважение към него и към вас, дори не ми е минало нещо през главата... а на него, да!... Това моето е отговор, куммари! А той как искаше, с двоен аршин да мери, така ли? Не може да иска такова нещо, спокойно!....

АННА Мария Пресвета! Дево Непорочна, какво ще стане сега?

ОРАЦИУ Спокойно, нищо няма да ми направи! Аз ще говоря: знам какво да му кажа! (*убедително*) – Да приемем, че сега се върна вкъщи и го намеря със съпругата ми... Какво трябва да направя? Нищо, сега!... Ако бях отишъл вчера, щях да го убия и щях да имам абсолютното оправдание и право да го направя; но сега, вече не. Сега нищо... Точно както и той към мене... Спокойно, нито може да направи, нито може да каже нещо.

АННА (*надала ухо към вратата на стаята*) – Детето, детето плаче! (*изтичва към стаята*).

СЦЕНА II

Орациу сам, после Анна и Сару

ОРАЦИУ (*останал сам, поклаща глава с лукава усмивка на противно задоволство и горчива жлъч; след това се приближава бавно до прозореца и го отваря, за да подиша въздуха на утрото, вече просветляло. Вдишва с пълни гърди, като прекарва ръка по челото и косите си, сякаш иска да се освежи с прохладата на сутреината ведрина*). – Ах, днес сигурно ще бъде един хубав ден (*въздъхва от удоволствие, след това се навежда да погледне улицата отвън и малко след това се дръпва инстинктивно, смутено, потрива ръце, сякаш няма търпение да извади на бял свят случилото се, доближава до вратата, като че ли говори на Анна*) – Ела тука, ела!... Тича насам!

АННА (*показва се на вратата, бледа, треперяща, изтормозена*) – Той ли е?! Ох, Мария Пресвета!

ОРАЦИУ (*нервно*) – Видя ме, видя ме и тича насам!... Ето го!...(спираща за момент, сякаш е объркан от смущение, разколебан как да постъпи).

АННА (*опитва се да го дръпне навътре*) – Влезте, влезте, опитайте се да се скриете!...

ОРАЦИУ (*остава така, като се отскубва от ръцете ѝ, докато тя го дръпна, и с нервна предизвикателна усмивка, но все така на силно притеснение*) – Не, ти казвам, нищо не може да ми направи!

САРУ (*изскача на сцената, блед като мъртвец, покрусен, насочил пушката към Орациу, му изкрепява дрезгаво*)
Нищо ли не мога да ти направя?

ОРАЦИУ (*решително и твърдо пристъпва напред и на висок глас*) – Не, нищо!

САРУ Ще те убия като куче! (*натиска спусъка и изстрелът отеква в стаята*).

ОРАЦИУ (*улучен смъртоносно, вдига ръце към гърдите си и се свлича, като ги притиска, без да промълви и дума*).

АННА (*ужасена*) – Ах, Сару, Сару, какво направи?

САРУ (*убийствено блед, но спокоен, слага на масата все още димящата пушка*) – Това, което той не може да направи, негодникът!... Трябваше да дойде в къщата си и да ме убие като куче, след като ме завари с жена му!... Аз го заварих тук с тебе и го убих!

АННА Но за мен, той... какво ме интересува?!... Ах, Сару, Сару, та аз за тебе, да не мислиш? За тебе, за да те спася!...

САРУ Знам, мълчи, не говори!... Това е моята сила и моето оправдание!....

АННА Оправдание, но как... Ти нали идваш оттам?... Погуби се!... А аз напразно предадох моята чест!...

САРУ (*сграбчва я*) Ах, твоята чест казваш!.... Казваш ми

в лицето, че си предала твоята... чест?!... И това е нищо според тебе?

АННА Но ти не отне ли неговата?... Той искаше да изравни правата, говореше за везните, как иска да изравни блюдата...

САРУ А, за везни ли ти говореше? А, така ли?... Същата ли тежест има неговата и моята постъпка?...

АННА Но да, Сару, скъпи, заради хората, заради хората!...

САРУ Какви хора? Трябва да застана пред правосъдието!... Да погледнем нещата... така, отстрани? Аз се залових със съпругата му, той с моята и сме равни нали? А неговата съпруга може ли да се сложи наравно с тебе? И онова, което той, безсрамникът ти направи, с онова, което аз направих с жена му?...Трябва да говорят с Оня, който държи Седемте звезди за това... Със Сару Мацца трябва да говорят!... Какво ще ми сравнят хората? Тебе, светицата, и нея – уличната кучка, дето който я стигне той я взема? Ах, за везни ли говорим? Еднаква тежест ли има стореното от мене и стореното от него, тук? Аз, повлечен за косите от нея...от нея... тя и през ум не ми минаваше!... И стъпките ми броеше, дойде да ме търси вътре, вънка, на гарата, когато тръгвах, навсякъде!... Взе ми дъха, изпразни ми главата, без страх от риска!... Даже и пред него... (*гледайки трупа, потресен, със съкрушен глас*)... който не може вече да я види!...

АННА (*гледайки към тялото на свой ред, заравя ръце в косите си, отправяйки молитви*) – Мария, Мария, Сару, бягай!...

САРУ (*както по-горе*) – Чакай да ти кажа нещо. Нещо, което не трябва да забравяш, което е всичко за мене! (*тихо, под сурдинка, сякаш мъртвият може да чуе*) – Как, едно и също ли е, а? Същото като онова, което направи той ли? Помисли добре: дойде тук, хладнокръвно (*посочва го без да посмее да го погледне*), с това лице като на Юда, за да те

подложи на мъчения, тебе, светицата и да те вземе със заплаха и принуда (*обръща се към него, като размахва ръце над трупа*) – Една майка, мръсноко! С детето ѝ до нея, мръсноко!... На същото блюдо с една уличница ли поиска да я сложиш?... Аз, който съм отвлечен от сладките целувки на твоята съпруга и ти, трябва да те видят така, убието, с издраното от тази нещастница лице (разгорещява се до краен предел, изпълнен с гняв и отчаяние), която принуди със сила, мръсноко!...

АННА (*сграбчва го*) – Какво говориш, Сару, с кого говориш?! (*чува се шум от стъпки по стълбите и приглушен говор*)... Тихо!... Тихо!.... Идват хора!....

САРУ (*който първо се е отдалечил смутено от трупа, като я отдръпва*) – Хайде, отвори!... Тука са!... Не се страхувай, готов съм!... (*скръства ръце и чака, с крайно предизвикателен вид – Анна тръгва към вратата*).

Завеса

Луиджи Пирандело
КЛОПКА
Нино Мартолио и Луиджи Пирандело
ВЕЗНИ

Превод от сицилиански:
Даниела Илиева

Casa Sicilia, Sofia

Оформител:
Ивайло Найчев

За контакт:
dani.ilieva@alice.it
www.sicilia-bulgaria-traduzioni.it

Формат 60/84/16

Обем 4.25 коли

Печат: „Булгед“

София 2018